

V Małopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV-VII szkół podstawowych, dotychczasowych gimnazjów
i dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych
województwa małopolskiego w roku szkolnym 2017/2018

ETAP WOJEWÓDZKI

7 listopada 2017 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
  - a) pierwszy raz – w całości
  - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu
    - zdania wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją
    - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane
    - bardziej rozbudowane zdania można przeczytać ponownie
  - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (kodowanie, pisanie dyktanda i oddanie pracy) nie może przekroczyć 45 min.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy emocje.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów GIMNAZJUM

Pół hobby, pół nauka

Na pewno niejednen z was zastanawiał się, dlaczego polską walutę nazwano „złoty”. Nie wzięła się ona przecież ni stąd, ni zowąd! To arcyciekawe zagadnienie przybliżają źródła historyczne.

Ukształtowanie naszej waluty towarzyszy odrodzeniu się państwa po latach zaborów. Wśród proponowanych nazw niemałą popularnością cieszyły się „lech” i „pol”. Ostatecznie w 1919 roku wybrano nazwę „złoty”, która odwoływała się do historycznej jednostki monetarnej Królestwa Polskiego. Waluta ta została wprowadzona do obiegu po uchwaleniu przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 1924 r. pakietu reform mających przezwyciężyć katastrofę hiperinflacji i chaos w gospodarce. Emisją złotego zajął się utworzony wówczas Bank Polski, którego współtwórcą był Władysław Grabski – wybitny polityk i ekonomista. Jako premier i minister skarbu pragnął przede wszystkim zrównoważyć budżet. Nie wszystkie zamierzenia gospodarcze Grabskiego udało się zrealizować, ale złoty pozostał walutą względnie stabilną do końca dwudziestolecia międzywojennego, umacniając prestiż nowo powstałego państwa. Dzisiaj te zadania przejął Narodowy Bank Polski, który jest jedyną instytucją mającą prawo emisji banknotów, monet obiegowych i okolicznościowych. NBP to także jeden z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii.

W bieżącym roku ukazała się dziesięciozłotowa moneta upamiętniająca 150. rocznicę powstania Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, powołanego do krzewienia tężyzny fizycznej młodzieży, ale również do rozpowszechniania idei patriotycznych. Na przykład polowe drużyny „Sokoła” weszły w skład II Brygady Legionów Polskich.

Równie mało znanym wydarzeniem (tym razem z historii wojny polsko-bolszewickiej) jest bitwa pod Zadwórzem. Ów fakt upamiętniono na monecie z serii „Polskie Termopile”. Właśnie polskimi Termopilami można by nazwać tę bitwę rozegraną nieopodal Lwowa w roku 1920. Na rewersie przedstawiono wizerunek jednego z obrońców – dziewiętnastoletniego sierżanta Konstantego Zarugiewicza. Ten nie-Polak, a polski Ormianin już jako uczeń siódmej klasy zgłosił się do oddziału kpt. Romana Abrahama i ochoczo bronił Lwowa. Pośmiertnie został odznaczony między innymi Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Numizmatyka jest pasjonującym hobby a ponadto nieoczywistym sposobem utrwalania pamięci historycznej.